ITÄ-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS • RÄDDNINGSVERKET I ÖSTRA NYLAND

PJ/pj 9.4.2018 Asiantuntijalausunto

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Eduskunnan ympäristövaliokunnan pyyntö HE 18/2018

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 18/2018 vp)

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksenä hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi.

Pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen vastuunjako

Nykylainsäädäntö (Öljyvahinkojen torjuntalaki 2009/1673, 7 §) on selkeällä tavalla antanut alueen pelastustoimelle tehtävän öljyvahinkojen torjunnassa. Kirjauksen mukaan Alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Se ohjaa myös öljyvahinkojen torjuntaan varautumista alueellaan siten kuin jäljempänä säädetään. Esityksessä lainvalmistelu on lähtenyt siitä, että öljyntorjunta on pelastustoimintaa, eikä öljyntorjuntaa pelastustoimen tehtävänä ole enää perusteltua kirjata lakiin nykymuotoisesti erillisenä tehtävänä. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on huolissaan lainsäädännön soveltamisen vaikeutumisesta. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen mielestä hyvin koordinoitu yhteistyö Rajavartiolaitoksen ja pelastustoimen välillä sekä sisäministeriön ohjaus sinänsä muodostavat toimivan rakenteen, joka olisi erittäin tehokas ja tarkoituksenmukainen öljyvahinkojen torjunnassa. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin selkeää ohjausta. Tässä tilanteessa, jossa toiminnan vastuita muutetaan, ei lainsäädäntöön kuitenkaan saisi jäädä kirjauksia vastuun rajoista, joita voidaan myöhemmin joutua tulkitsemaan.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on selvillä lakitekstien perusteluista, mutta arvioi tästä huolimatta, että esitykseen olisi kirjattava pelastustoimelle edelleen tehtävänä maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Esitetty muutos, jossa öljyntorjunta luettaisiin osaksi pelastustoimintaa, voitaisiin toteuttaa esimerkiksi siinä vaiheessa, kun on varmistettu suunnittelun ja vastuiden asettuminen kaikilla toiminnan tasoilla tarkoituksenmukaisella tavalla. Tällä muutoksella voitaisiin varmistaa, että esityksessä Rajavartiolaitoksen tehtäväksi kirjattu vastuu huolehtia pelastustoiminnasta alus öljy- ja aluskemikaalivahingoissa merialueilla (Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä), ei olisi tulkittavissa päällekkäiseksi tehtäväksi pelastustoimen pelastustoiminnan vastuiden kanssa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos esittää myös että, että Pelastusopistolle säädettäisiin vastuu järjestää öljyntorjunnan perus- ja jatkokoulutus.

Ruiskumestarinkatu 2 Sprutmästargatan
06100 PORVOO - BORGÅ
Puh. Tfn 020 1111 400
Fax 020 1111 450
E-Mail: etunimi.sukunimi@porvoo.fi

ITÄ-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS • RÄDDNINGSVERKET I ÖSTRA NYLAND

PJ/pj 9.4.2018 Asiantuntijalausunto

Öljyvahinkojen jälkitorjunnan järjestelyt

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos esittää kantanaan, että öljyvahinkojen torjuntavastuita tulisi mahdollisimman pikaisella aikataululla uudistaa siten, että lainsäädäntö mahdollistaisi jälkitorjunnan ja ympäristövahinkojen torjunnan osoittamisen maakunnan tehtäväksi siten, kuin kunnat ja maakunta asiasta sopivat (111 a §). Kuntien mahdollisuudet selviytyä päivystysvalmiutta vaativista tehtävistä ovat heikentyneet kaluston ja päivystysluontoisten toimintojen ulkoistusten myötä ja heikkenevät edelleen pelastuslaitosten organisoituessa maakunnallisesti. Vastuunjaon tarkoituksenmukaisella määrityksellä voidaan ratkaista erityisesti sellaisia tilanteita, joissa kuntien resurssit tai osaaminen eivät mahdollista riittävää valmiutta em. tehtävien hoitamiseen tai osaamisen, kalustonkäytön ja toiminnan kannalta toimintavarmimmaksi ja tehokkaimmaksi tahoksi alueella katsotaan pelastuslaitos.

Vahinkotilanteessa ensitorjunnan ja jälkitorjunnan raja on usein tulkinnanvarainen, ja mikäli vastuut eivät ole selvät, on olemassa riski siitä että epäselvyys vastuista aiheuttaa toimintaa haittaavia viiveitä ja sen myötä ympäristö- ja terveysriskejä sekä tarpeettomia lisäkustannuksia. Esitetyllä muutoksella voidaan varmistaa vahinkotilanteen edellyttämä torjuntatoiminnan jatkuvuus ja tehokkuus.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Peter Johansson
Vs. pelastusjohtaja

Ruiskumestarinkatu 2 Sprutmästargatan
06100 PORVOO - BORGÅ
Puh. Tfn 020 1111 400
Fax 020 1111 450
E-Mail: etunimi.sukunimi@porvoo.fi